

Ö?retmen Adaylar?n?n Ö?retmenlik Mesle?ini Seçme Nedenleri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?retmen Adaylar?n?n Ö?retmenlik Mesle?ini Seçme Nedenleri Ölçe?i.
Turkish Psychological Scales. Retrieved from
<https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27010>

Özet

Öğretmen Adayları'nın Öğretmenlik Mesleğini Seçme Nedenleri Ölçeği (ÖAÖMSNÖ), öğretmen adayları'nın öğretmenlik mesleği tercihini etkileyen temel motivasyon faktörlerini belirlemek amacıyla geliştirilmiş bir ölçektir. Bu ölçek, alanyazındaki uluslararası modellerden yola çıkarak Türkiye bağlamına uygun, geçerli ve güvenilir bir araç sunmayı hedeflemektedir. Ölçek, özellikle öğretmenlik programlarına başlayan öğrencilerin mesleki tercihlerinin altında yatan kişisel, sosyal ve dikkatli etkenleri sistematik olarak değerlendirmek için tasarlanmıştır.

Göçer-Ahın ve Gelbal (2016) tarafından geliştirilen bu araç, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumların ve beklentilerin ölçülmesinde önemli bir boşluğu doldurmaktadır. Elde edilen veriler, eğitim fakültelerinin öğrenci seçimi, mesleki rehberlik hizmetleri ve öğretmen eğitimi programlarının yapılandırılması süreçlerine değerli katkılar sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Öğretmen adayları, öğretmenlik mesleği seçimi, mesleki motivasyon, ölçek geliştirme, psikometrik özellikler, eğitim psikolojisi.

Yazarlar

Şule Göçer-Ahın, Selahattin Gelbal

Amaç

Ölçeğin temel amacı, öğretmen adayları'nın öğretmenlik mesleğini seçmelerine yol açan faktörleri geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçebilecek, çok boyutlu bir yapıyı geliştirmektir. Bu amaç doğrultusunda, adayların meslek seçimi motivasyonları'nın içsel (bireysel ilgi ve tatmin), dikkatli (maaş, statü, çalışma koşulları) ve altruistik (topluma hizmet, sosyal katkı) boyutları altında incelemek hedeflenmiştir. Ölçek, bu motivasyon kaynakları'nın göreceli önemini nicel olarak ortaya koymayı amaçlamıştır.

Yapı

Öğretmen Adayları'nın Öğretmenlik Mesleğini Seçme Nedenleri Ölçeği, öğretmenlik mesleğini seçme motivasyonunu yansıtan çok boyutlu bir psikolojik yapıyı ölçmektedir. Yapılan analizler sonucunda ölçeğin genellikle üç ana faktörden oluştuğu tespit edilmiştir:

İçsel Motivasyon Faktörü: Öğretme eylemine duyulan kişisel ilgi, çocuklarla çalışma arzusu ve mesleğin getirdiği kişisel tatmin gibi unsurları içerir.

Dışsal Motivasyon Faktörü: Mesleğin sağladığı kariyer güvenliği, çalışma saatleri, tatil süreleri, maaş ve toplumsal statü gibi dışsal ödüllere odaklanır.

Altruistik/Sosyal Motivasyon Faktörü: Topluma katkıda bulunma, genç nesillerin gelişimine rehberlik etme ve sosyal sorumluluk duygusu gibi etik ve sosyal nedenleri kapsar.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, yapı geçerliğini sağlamak amacıyla yürütülmüştür. Kapsam geçerliği için uzman görüşlerine başvurulmuş, maddelerin ilgili yapıyı temsil etme derecesi değerlendirilmiştir.

Yapı geçerliği, aşağıdaki Faktör Analizi (AFA) ve doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak incelenmiştir. DFA sonuçları, üç faktörlü yapıya iyi uyum sağladığını göstermiştir (Örneğin, uyum indeksleri: CFI > 0.90, RMSEA < 0.08). Bu bulgular, ölçeğin teorik olarak öngörülen motivasyon boyutlarını başarıyla bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamaktadır.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenirlik çalışmaları, iç tutarlılık katsayılarının hesaplanması yoluyla gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin bütünü için hesaplanan Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı yüksek bulunmuştur (genellikle 0.85 üzerinde). Bu değer, ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü göstermektedir.

Alt faktörler bazında yapılan analizlerde de içsel, dışsal ve altruistik motivasyon boyutlarının her biri için yeterli düzeyde yüksek güvenirlik katsayıları elde edilmiştir. Bu sonuçlar, ölçeğin farklı zamanlarda ve farklı örneklemelerde tutarlı sonuçlar üretme kapasitesine sahip olduğunu desteklemektedir.

Faktör Analizi

Ölçek geliştirme sürecinde, madde havuzunun oluşturulmasının ardından temel bileşenler analizi yöntemi kullanılarak aşağıdaki Faktör Analizi (AFA) uygulanmıştır. AFA, ölçeğin çok boyutlu yapıya ortaça karışık ve maddelerin faktör yüklerinin yüksek olduğunu göstermiştir.

AFA sonucunda elde edilen faktör yapısı, daha sonra farklı bir örneklem grubu üzerinde Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile test edilmiştir. DFA, ölçeğin üç faktörlü modelini (İçsel, Dışsal ve Altruistik Motivasyon) desteklemiş ve modelin kabul edilebilir uyum indekslerine sahip olduğunu doğrulamıştır. Bu analizler, ölçeğin yapısal bütünlüğünü ve psikometrik kalitesini güçlendirmiştir.

Araç

Test Type: Geliştirme (Developmental Scale)

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme (Örneğin: Kesinlikle Katılmıyorum'dan Kesinlikle Katılıyorum'a)

Language Available: Türkçe

Population Group: Yükseköğretim Düzeyi Öğretmen Adayları

Age Group: Genellikle 18-25 yaş aralığındaki üniversite öğrencileri

Population Details: Türkiye'deki çeşitli üniversitelerin Eğitim Fakültelerinde öğrenim gören lisans programı öğrencileri (Öğretmen adayları).

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale). Uygulama bireysel veya grup halinde yapılabilir.

Anahtar Kelimeler

Eğitim fakültesi, meslek seçimi, psikometrik özellikler, içsel motivasyon, dışsal motivasyon, altruizm, ölçek, öğretmenlik.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Yayınlanan makalede belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: Yayınlanan makalede belirtilmemiştir.

Correspondence Address: Yayınlanan makalede belirtilmemiştir.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, akademik bir çalışmada kapsamında geliştirilmiştir. Genellikle eğitim ve psikoloji alanındaki akademik araştırmalarda ve tez çalışmaları yazarlardan izin alınarak ücretsiz kullanılabilir. Ticari kullanım için yazarlarla iletişime geçilmesi gerekebilir.

Test Yılı: 2016 (Makale yayın yılı).

Kaynaklar

Göçer-Şahin, Ş. ve Gelbal, S. (2016). A Scaling of Preservice Teachers' Motivational Factors in

Choosing the Teaching Profession. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 7 (2), 443-458.

Makalenin resmi DergiPark bağlantısı: dergipark.ulakbim.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: ogretmen-adaylarinin-ogretmenlik-meslegini-secme-nedenleri-olcegi-toad.pdf

Öğretmen Adayların Öğretmenlik Mesleğini Seçme Nedenleri Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Bu ölçeğin maddeleri kaynak makalenin (Göçer-Ahın ve Gelbal, 2016) eklerinde veya tam metin içerisinde yer almaktadır. Ölçek, genellikle 30 civarında maddeden oluşmaktadır ve maddeler meslek seçimi motivasyonunun kişisel, Dışsal ve Altruistik boyutların ölçmeye odaklanmıştır. Maddelerin tam listesi için orijinal akademik yayına başvurulması gerekmektedir.